

YÖNETMELİK

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

**KATILIM SİGORTACILIĞI ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI
HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, katılım sigortacılığının işleyişi, gelişimi, sağlıklı takibi ve sistemin güvenilirliğinin sağlanması ile katılımcıların hak ve menfaatlerinin gözetilmesi açısından katılım sigortacılığı faaliyetine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde sigortacılık mevzuatının ilgili hükümleri uygulanır.

(3) Bu Yönetmelik, Türkiye’de katılım sigortacılığı alanında faaliyet gösteren sigorta şirketleri ile katılım sigortacılığı sistemine dahil gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun Ek 1 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakiye: Şirket tarafından belirli bir dönemde ödenmiş ve dönem içinde ödenecek tazminatlar ile risk fonuna ait yasal yükümlülükler ve diğer masraflar karşılandıktan sonra katılımcıların ödedikleri katkılardan ve bunların gelirlerinden geriye kalan tutarı,

b) Birlik: Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği’ni,

c) Danışma Komitesi: Katılım sigortacılığı sisteminin işleyişinin katılım finans sistemi prensipleri ile ortak risk paylaşımı ve dayanışma esaslarına uygunluğunu takip eden Komiteyi,

ç) Kanun: 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununu,

d) Katılımcı: Risk fonuna, kendi riskinin ve diğer katılımcıların risklerinin ortak risk paylaşımı ve dayanışma esasları çerçevesinde teminat altına alınması maksadıyla katkı primi ödeyen kişiyi,

e) Katkı Primi: Katılımcıların risk fonu yararına ve ortak risk paylaşımı ve dayanışma esasları doğrultusunda riskin karşılanması için ödediği tutarı,

f) Katılım Sigortacılığı: Katılımcıların kendileri ile diğer katılımcıların tazminat ve/veya birikim ödemelerine ilişkin taleplerinin karşılanmasını teminen oluşturulan risk fonuna katkıda bulundukları, söz konusu fonun sigortacılık faaliyeti yapmasına izin verilmiş bir sigorta şirketi tarafından katılım finans ilkelerine uygun olarak yönetildiği ve ortak risk paylaşımı ile dayanışma esaslarına dayanan sigorta türünü,

g) Katılım Reasüransı: Katılım finans ilkeleri ile ortak risk paylaşımı ve dayanışma esaslarına dayanan reasürans faaliyetini,

ğ) Katılımcı Yatırım Fonu: Münhasıran birikim amaçlı hayat katılım sigortalarında, katılımcıların birikim amaçlı ödedikleri katkı primlerinin ve bunların getirilerinin takip edildiği fonu,

h) Likidite İmkânı: Risk fonunun ilgili hesap döneminde yasal ve idari yükümlülüklerini yerine getirmede yetersiz kalması durumunda, şirket tarafından risk fonunun fazla vermesiyle birlikte geri alınmak kaydıyla sağlanan geçici süreli finansman imkânını,

ı) Mudarebe Yönetim Modeli: Şirketin, risk fonunun yönetimi ile sigortayla ilgili diğer teknik ve yasal işlemleri karşılığında aldığı yönetim ücretinin, emek-sermaye ortaklığı çerçevesinde kar paylaşımı esasına göre belirlendiği şirket yönetim modelini,

i) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

j) Risk Fonu: Katkı primi ödemeleri ile bunlardan kaynaklanan gelirlerin biriktirilmesi ve tazminat ve/veya birikim ödemeleri ile yasal yükümlülükler de dahil olmak üzere yapılan harcama ve giderlerin karşılanması için oluşturulan fonu,

k) SEGEM: Kanununun 31 inci maddesine istinaden kurulan Sigortacılık Eğitim Merkezini,

l) Şirket: Sigorta sözleşmelerinin hazırlanması, katkı primlerinin toplanması, tazminatların ödenmesi ve sigortayla ilgili diğer teknik ve yasal işlemleri yapmakla yükümlü olan, 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa uygun olarak kurulmuş ve bu Yönetmelik ile belirlenen katılım sigortacılığı esaslarına göre faaliyet gösteren sigorta şirketini,

m) Vekâlet Yönetim Modeli: Şirketin, risk fonunun yönetimi ile sigortayla ilgili diğer teknik ve yasal işlemleri karşılığında vekâlet ücreti aldığı şirket yönetim modelini,

n) Vekâlet/Mudarebe Karması (Hibrit) Model: Şirketin, risk fonu yönetimi ile sigortayla ilgili diğer teknik ve

yasal işlemler karşılığında vekalet ücreti aldığı, teknik karın tamamının katılımcılara dağıtıldığı fakat yatırım karının katılımcı ile şirket arasında önceden belirlenmiş bir oran üzerinden paylaşıldığı modeli, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Katılım Sigortacılığına İlişkin Esaslar

Yönetim modelleri

MADDE 4 – (1) Risk fonunun katılımcılara karşı yükümlülüklerini uygun şekilde yerine getirmesi ve risk fonunun devamının sağlanmasını teminen, risk fonunun yöneticisi olan şirket, katılım sigortacılığı alanında sunduğu her bir ürünün herhangi bir dönemde risk fonunun borç ihtiyacı duymadan her bir riske yönelik olarak doğru fiyatlandırılmasını sağlamakla yükümlüdür.

(2) Şirket, vekâlet, mudarebe, vekâlet/mudarebe karması (hibrit) model veya danışma komitesinin onaylayacağı başka bir model çerçevesinde faaliyette bulunabilir. Mezkur yönetim modellerinden hangisinin kullanılacağı sigorta sözleşmesinde açık bir şekilde belirtilir.

(3) İkinci fıkrada belirtilen modellerin uygulanmasına bağlı olarak, katılımcılar ile Şirket arasındaki mudarebe modelinde paylaşım oranının ve/veya vekalet modelinde vekalet ücretinin sigorta sözleşmesi öncesinde belirlenmesi zorunludur.

(4) Üçüncü fıkrada belirtilen mudarebe modelindeki paylaşım oranına ve/veya vekalet modelindeki vekalet ücretine ilişkin bilgiler Şirketin internet sitesinde veya bilgilendirme formlarında duyurulur.

(5) İkinci fıkrada belirtildiği üzere, şirketin danışma komitesinin onaylayacağı başka bir model çerçevesinde faaliyette bulunması durumunda, şirketin alacağı yönetim ücreti ile hesaplama yönteminin sigorta sözleşmesi öncesinde belirlenmesi ve şirketin internet sitesinde veya bilgilendirme formlarında duyurulması zorunludur. Şirketin katılımcılar lehine yaptığı değişiklikler hariç olmak üzere, ilgili yıl için önceden belirlenen ücret ve oranlar değiştirilemez.

Likidite imkanı

MADDE 5 – (1) Risk fonunun yasal ve idari yükümlülüklerini yerine getirme hususunda yetersiz kalması ve alınan reasürans veya katılım reasüransı korumasının kifayet etmemesi halinde şirket, yaşanan açığı likidite imkanı yoluyla kapatır. Şirket tarafından likidite imkanı yoluyla risk fonuna aktarılan tutar, ilerleyen dönemlerde fonda oluşan pozitif bakiyeden karşılanabilir.

(2) Şirket tarafından sağlanan likidite imkânı karşılığında geri alınacak tutar, danışma komitesinin onayı ile belirlenen araç ve yöntemler ile değerlendirilerek tespit edilebilir. Bu husus, şirket internet sitesinde duyurulur.

(3) Birbirini takip eden 3 takvim yılı süresince likidite imkânı sunmak durumunda kalan şirket; söz konusu durumun gerekçelerini ve bu durumun giderilmesi için alınacak tedbirleri Müsteşarlığa sunar.

(4) Kanunun 20 nci maddesi kapsamında şirket portföyleri için belirtilen tedbirler katılım sigortacılığında risk fonu için de uygulanır.

Fonların ayrıştırılması

MADDE 6 – (1) Şirket, katılımcıların katkılarından oluşan risk fonu ile sermayedarlarının/üyelerinin fonunu ayrı yönetir.

(2) Katılım sigortacılığı faaliyetinde bulunacak kooperatif şirketleri, üyeleri dışındakilere sigortacılık hizmeti sunmaları durumunda, katılımcıların katkılarından oluşan risk fonu ile kooperatif üyelerinin hesaplarını ayrı yönetmekle yükümlüdür.

(3) Tazminat ve reasürans/katılım reasüransı ödemeleri, acente komisyon masrafları ve yasal yükümlülükler dahil olmak üzere, sigorta faaliyetleri ile ilgili bütün masraf ve komisyonlar risk fonundan katılımcılar adına şirket tarafından karşılanır.

(4) Risk fonunun gelirlerinin ve harcama kalemlerinin katılımcılar açısından sağlıklı takibi ile sistemin güvenilirliğinin sağlanmasını teminen, Şirket, risk fonunun gelir ve harcama kalemlerini yıllık dönemler itibarıyla internet sitesinde duyurur.

(5) Şirket, birikim amaçlı hayat katılım sigortacılığı ürünlerinde risk fonunun yanında ayrıca katılımcıların birikim amaçlı katkı primi ödemelerinin ve bunların katılım finans ilkelerine uygun yatırım araçlarından elde edilen getirilerinin takip edildiği katılımcı yatırım fonunu da yönetir.

Bakiye iadesi ve değerlendirilmesi

MADDE 7 – (1) Şirket, her dönem sonunda risk fonu için genel kabul görmüş aktüeryal ve katılım finans prensiplerine uygun şekilde bakiye hesaplaması yapar. Söz konusu hesaplama sonrası fonda oluşan açık veya fazla şirket internet sitesinde duyurulur.

(2) Katılımcıların sözleşme öncesi veya sigorta sözleşmesinde açıkça bilgilendirilmesi şartıyla, söz konusu bakiyenin fazla vermesi durumunda, bu tutarın;

- a) Katkı primlerinin düşürülmesi için kullanılması,
- b) Gelecekteki öngörülemeyen riskler için ihtiyat fonunun ayrılması,

- c) Şirketin pay almasına müsaade edilmeksizin, tamamen ya da kısmen katılımcılar arasında paylaştırılması,
- ç) Danışma komitesinin onaylayacağı başka bir şekilde değerlendirilmesi, mümkündür.

(3) Bakiyenin, tamamen ya da kısmen katılımcılara dağıtımı, sigorta sözleşmesinde belirtilmesi ve şirketin yeterli sermaye şartını haiz olduğunun şirket aktüeri tarafından onaylanması kaydıyla, aşağıdaki yollardan biriyle yapılabilir;

- a) İlgili dönem içerisinde tazminat alıp almadıklarına bakılmaksızın ödedikleri katkı primlerine göre bütün katılımcılara dağıtılabilir.
- b) İlgili dönem içerisinde hiçbir şekilde tazminat almayan katılımcılara dağıtılabilir.
- c) İlgili dönem içerisinde tazminat alıp almadığına bakılmaksızın fona pozitif katkı sağlayan tüm katılımcılara dağıtılabilir.
- ç) Danışma komitesinin onaylayacağı başka bir usulle dağıtılabilir.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralarda belirtildiği üzere, bakiyenin danışma komitesinin onaylayacağı başka bir şekilde değerlendirilmesi veya bakiye iadesinin danışma komitesinin onaylayacağı başka bir usulle dağıtılması durumunda, bu husus şirket internet sitesi üzerinden duyurulur.

(5) Bakiye iadesi hesaplamaları ile iade hesaplama çizelgeleri, şirketlerin internet siteleri üzerinden yayımlanır. İade çıkması durumunda, bu tutarın ne şekilde değerlendirileceğinin/dağıtılacağına sigorta sözleşmesinde belirtilmesi ve internet sitesinde duyurulması gerekir.

(6) Sorumluluk ve hayat katılım sigortacılığı alanlarında faaliyet gösteren şirketler, üstlendikleri risklerin uzun vadeli olması nedeniyle, bakiye hesabı, bakiyenin dağıtım yöntemi ve ne sıklıkla bakiye dağıtımı yapılacağı gibi hususlar, şirket Aktüerinin onayı sonrası danışma komitesinin uygun görüşü ile belirlenir.

(7) Şirket, bakiye iadesinin yazım yılından itibaren kaç yıl sonra dağıtılacağına, faaliyet gösterilen branş ile ürünün özelliğini dikkate alarak ve şirket Aktüerinin onayı sonrası danışma komitesinin uygun görüşü ile belirler.

(8) Hak sahipleri tarafından zamanında aranmayan bakiye iadeleri, Özel Hukuk Hükümlerine Tabi Sigortalar Kapsamında Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar mevzuatına tabidir.

(9) Risk fonunun fazla vermesi halinde gelecekteki öngörülemez riskler için ihtiyat fonu ayrılması durumunda, bu fon hiçbir surette şirket sermayedarlarına/üyelerine temettü olarak dağıtılamaz ve dağıtılabilir kar hesabında dikkate alınmaz.

Danışma komitesi ve faaliyetleri

MADDE 8 – (1) Katılım sigortacılığı faaliyetinde bulunan şirketler, yaptıkları faaliyetlerin katılım sigortacılığı ile katılım finans ilkelerine uygunluğunun sağlanması ve takibi maksadıyla şirket bünyesinde danışma komitesi oluşturur veya söz konusu faaliyeti dışarıdan hizmet alımı ile gerçekleştirir.

(2) Danışma komitesi organizasyon yapısı içerisinde şirket yönetim kuruluna bağlı olarak faaliyet gösterir. Dışarıdan hizmet alımı yapılan danışma komitesi doğrudan şirket yönetim kuruluna raporlama yapar.

(3) Danışma komitesi başta şirket yönetimi olmak üzere bütün paydaşların etkisinden uzak ve bağımsız şekilde karar alır.

(4) Danışma komitesinin görevleri aşağıdaki gibidir;

- a) Şirket bünyesinde geçerli olan politika ve prosedürleri katılım finans ilkeleri kapsamında değerlendirmek,
- b) Katılım reasüransı veya reasürans alınmasını, katılım finans ilkeleri kapsamında onaylamak,
- c) Şirketin yatırım faaliyetlerinin katılım finans ilkelerine uygunluğuna ilişkin değerlendirme yapmak ve onay vermek,

ç) Katılım finans ve katılım sigortacılığı ilke ve uygulamaları hakkında şirketin yönetim kuruluna ve diğer ilgili birimlerine danışmanlık yapmak,

d) Şirket bünyesinde yeni ürün geliştirme süreçlerine katılmak,

e) Şirketin yıllık faaliyet raporlarında, şirket faaliyetlerinin katılım finans ilkelerine uygun olarak yürütüldüğüne ilişkin görüş vermek,

f) Müsteşarlığın talebi halinde gerekli bilgileri vermek veya gerekli çalışmaları yapmak,

g) Bu Yönetmelik ile verilen diğer görev ve sorumlulukları yerine getirmek.

(5) Danışma komitesi üyelerine ait bilgiler ile bu üyeler tarafından onaylanan katılım sigortacılığı faaliyetlerinin uygunluğunu gösterir belgelerin Şirket internet sitesinde yayımlanması zorunludur.

(6) Katılım sigortacılığı çerçevesinde tanzim edilen poliş örnekleri danışma komitesinin onayına tabidir.

(7) Dördüncü fıkranın (e) bendinde belirtildiği üzere, danışma komitesinin şirket faaliyetlerinin katılım finans ilkelerine uygun olarak yürütüldüğüne ilişkin görüşü, şirket internet sitesi üzerinden ayrıca duyurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilgilendirme Yükümlülüğüne İlişkin Esaslar

Şeffaflık ve bilgilendirme

MADDE 9 – (1) Katılım sigortacılığının tanımı, prensipleri, farkları, şirket tarafından uygulanan model gibi

açıklayıcı bilgiler ile bu Yönetmelikte belirtilen tüm hususlar, şirketlerin internet sitelerinde müstakil bir başlık altında yayımlanır.

(2) Katılımcıların doğru ve eksiksiz bilgilendirilmesi ile katılımcıların katılım sigortacılığı ürünü satın aldığına farkında olmasını teminen, şirket, bu farklılığın ayırt edilebilmesi için sigorta bilgilendirme formunu ve sigorta sözleşmesini buna göre düzenlemekle mükelleftir. Buna ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

(3) Teknik personel unvanına sahip kişilerin, katılım sigortacılığı ürünlerinin satış işlemlerini yapabilmeleri, usul ve içeriği Müsteşarlıkça belirlenecek ve münhasıran katılım sigortacılığına yönelik olarak SEGEM tarafından yapılacak eğitime katılmaları ile mümkündür.

(4) Katılım sigortacılığı uygulayan şirketlerin risk fonunun risklerini yönetmek maksadıyla reasürans ve/veya katılım reasürans koruması satın almaları mümkündür. Ancak, şirket tarafından reasürans koruması satın alınması durumunda buna ilişkin danışma komitesi onayının alınmış olması ve katılımcıların bu hususta bilgilendirilmesi gerekir. Bu kapsamda, Şirketlerin, reasürans/katılım reasüransı hizmeti aldıkları firmaların bilgilerinin internet sitesi üzerinden duyurulması zorunludur.

(5) Katılım sigortacılığı uygulayan şirketlerin fonlarını yönlendirdikleri yatırım enstrümanlarına ilişkin yatırım tutarı ve enstrüman bilgileri ile bunlara ilişkin getiri sonuçlarını yıllık faaliyet raporlarında yayımlaması zorunludur.

Veri paylaşımı

MADDE 10 – (1) Ülkemizde katılım sigortacılığın sağlıklı takibi açısından, katılım sigortacılığı prensipleri çerçevesinde prim üretiminde bulunan tüm şirketler aylık dönemler itibarıyla katılım sigortacılığına ilişkin verilerini Müsteşarlığa ve Birliğe gönderir. Söz konusu veriler, Birlik internet sayfasında periyodik olarak yayımlanır. Söz konusu verilerin toplanmasında kullanılacak şablon, Müsteşarlığın onayı alınarak Birlik tarafından hazırlanır.

(2) Birlik, söz konusu veriler ışığında, katılım sigortacılığının genel görünümünü içeren Katılım Sigortacılığı Yıllık Sektör Raporunu yayımlar.

DÖRDÜCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Geçiş süreci

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra, 10 uncu madde uyarınca, şirketler tarafından gönderilecek ilk aylık verilerle birlikte, tüm katılım sigortacıları, faaliyete başladıkları dönemden itibaren katılım sigortacılığına ilişkin geçmiş dönem verilerini Müsteşarlığa ve Birliğe gönderir.

(2) 5684 sayılı Sigortacılık Kanununda belirtilen şartlara göre kurulan şirketlerden pencere usulü ile faaliyet gösterenlerin faaliyet süresi, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 yıl ile sınırlıdır. Müsteşarlık, bu sürenin 2 yıl daha uzatılmasına karar verebilir.

(3) İkinci fıkrada belirtilen süre sınırı çerçevesinde, 5684 sayılı Sigortacılık Kanununda belirtilen şartlara göre kurulan şirketlerden, pencere usulü ile katılım sigortacılığı faaliyeti göstermeye başlayanlar, bu hususu gecikmeksizin Müsteşarlığa ve Birliğe bildirir.

(4) İkinci fıkrada belirtilen süre sınırı çerçevesinde, pencere usulü ile faaliyet gösteren şirketlerin yılsonu faaliyet raporlarında katılım sigortacılığından kaynaklanan faaliyetlerine ait verilerin ayrıca yayımlanması gerekir.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.